

Infocenter

10.04 HB

From: Valeria Ilareva FAR <valeria.ilareva@farbg.eu>
Sent: 26 януари 2021 г. 8:00
To: infocenter@parliament.bg
Cc: Foundation for Access to Rights
Subject: ЗИД на ЗМИП 002-01-73 от 29.12.2020
Attachments: Становище ЗИД на ЗМИП 21 01 2021 (1).pdf

Моля, намерете приложено Становище относно Проект за Закон за изменение и допълнение на Закона за мерките срещу изпирането на пари № 002-01-73 от 29.12.2020 година.

С уважение,

Валерия Иларева,

Управител на Фондация за достъп до права

ДО

**КОМИСИЯТА ПО ВЪТРЕШНА СИГУРНОСТ И ОБЩЕСТВЕН РЕД
44-то НАРОДНО СЪБРАНИЕ**

На вниманието на:

Г-н Пламен Нунев, председател на КВСОР

СТАНОВИЩЕ

от Фондация за достъп до права – ФАР, ЕИК 176553638, със седалище и адрес на управление: гр. София 1582, бул. „Проф. Цветан Лазаров“ № 130, ет. 2, офис 9, представлявана от адв. Валерия Иларева – председател на Управителния съвет, е-поща за кореспонденция: valeria.ilareva@farbg.eu

Относно: Проект за Закон за изменение и допълнение на Закона за мерките срещу изпирането на пари № 002-01-73 от 29.12. 2020 година

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,**

На основание чл. 79, ал. 6 ПОДНС представяме настоящето Становище по Проекта на ЗИД на ЗМИП № 002-01-73 от 29.12. 2020 година, което молим да имате предвид при последващите обсъждания при второто гласуване.

Становището се отнася до **§ 18, т. 1 от Законопроекта**, с който се предвиждат изменения и допълнения в § 1 от Допълнителните разпоредби на ЗМИП. Предлагаме § 18, т. 1 от Законопроекта да се допълни с нова б. „в“ със следното съдържание:

§ 18. В допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения:

1. В § 1:

....

в) В т. 12 се добавя изречение трето:

„За целите на откриването и използването на платежна сметка за основни операции по реда на Закона за платежните услуги и платежните системи и при липса на друга възможност, регистрационната карта по член 40, ал. 1, т. 1 от Закона за убежището и бежанците се счита за „официален документ за самоличност“ на чужденците по чл. 41, ал. 1 от Закона за убежището и бежанците“.

Предложеното допълнение в Законопроекта се **мотивиращо** с необходимостта от правилно и ефективно транспониране на **Директива 2014/92/ЕС** на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 година относно съпоставимостта на таксите по платежните сметки, прехвърлянето на платежни сметки и достъпа до платежни сметки за основни операции. Целта на Директива 2014/92/ЕС е да гарантира правото на потребителите, които пребивават законно в ЕС, да открият и използват платежна сметка за основни операции. Титуляри на това право са и *лица, търсещи убежище* съгласно Женевската конвенция от 28 юли 1951 г. относно статута на бежанците и Протокола към нея от 31 януари 1967 г. и други приложими международни договори (рецитал 36 от Директива 2014/92/ЕС). Съгласно легалното определение по чл. 2, пара. 2 от Директива 2014/92/ЕС „пребиваващ законно в Съюза“ означава физическо лице, което има право да пребивава в държава членка по силата на актове на Съюза или националното право, включително потребители без постоянен адрес. *лица, търсещи убежище* съгласно Женевската конвенция от 28 юли 1951 г. за статута на бежанците, Протокола към нея от 31 януари 1967 г. и други приложими международни договори. Държавите членки са длъжни да гарантират, че потребители, пребиваващи законно в Съюза, включително потребители без постоянен адрес. *лица, търсещи убежище* и потребители, на които не е предоставено разрешително за пребиваване, но които не е възможно да бъдат експулсирани по правни или фактически причини, имат право да открият и използват платежна сметка за основни операции в кредитна институция, намираща се на тяхната територия (чл. 16, пара. 2 от Директива 2014/92/ЕС). В допълнение, държавите членки следва да гарантират, че потребителите, които възнамеряват да открият платежна сметка, не са обект на дискриминация въз основа на своята националност или местопребиваване (рецитал 34 и чл. 15 от Директива 2014/92/ЕС); държавите членки следва да осигуряват достъп до платежни сметки за основни операции, независимо от финансовото състояние на потребителя като заостост, ниво на доходите, кредитна история или

неплатежоспособност на физическо лице (рецитал 35 от Директива 2014/92/ЕС); държавите членки следва да могат да въведат механизми за подпомагане на потребители без постоянен адрес, търсещи убежище лица и потребители, на които не е предоставено разрешително за пребиваване, но които не е възможно да бъдат експулсирани по правни или фактически причини, да се възползват пълноценно от настоящата директива (рецитал 39 от Директива 2014/92/ЕС).

Посочената Директива 2014/92/ЕС е формално транспонирана в националното ни законодателство със Закона за платежните услуги и платежните системи (Глава шеста, раздел IV). Съгласно §1, т. 41 от ДР на ЗПУПС "пребиваващ законно в Европейския съюз" е физическо лице, което има право да пребивава в държава членка по силата на акт на Европейския съюз или на националното право, включително потребители без постоянен адрес, *лица, търсещи убежище* съгласно Конвенцията за статута на бежанците, съставена в Женева на 28 юли 1951 г., и Протокола за статута на бежанците от 1967 г. (ратифицирани със закон - обн., ДВ, бр. 36 от 1992 г.; доп., бр. 30 от 1993 г.) (ДВ, бр. 88 от 1993 г.) и други приложими международни договори. **Потребители, пребиваващи законно в Европейския съюз, включително такива без постоянен адрес, търсещи международна закрила лица и потребители, на които не е предоставено разрешение за пребиваване, но които не е възможно да се експулсират по правни или фактически причини, имат право да открият и да използват платежна сметка за основни операции (чл. 119, ал. 2 ЗПУПС).** Потребителите, пребиваващи законно в Европейския съюз, не могат да са обект на дискриминация от страна на банките въз основа на тяхната националност или местопребиваване, нито на друго основание съгласно чл. 21 от Хартата на основните права на Европейския съюз, когато тези потребители подават заявление за откриване на платежна сметка или се опитват да получат достъп до платежна сметка на територията на Република България (чл. 117, ал. 1 ЗПУПС).

В действителност правото на достъп до платежна сметка за основни операции, предоставено на лицата, търсещи убежище, съгласно Директива 2014/92/ЕС, не може да се реализира ефективно заради съществуващото **противоречие между ЗПУПС и ЗМИП.** Съгласно чл. 119, ал. 4 ЗПУПС банките отказват откриването на платежна сметка за основни операции, когато откриването на такава сметка би довело до нарушаване на установените в законодателството разпоредби относно предотвратяване използването на

финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма. За съжаление, законодателят е избрал твърде рестриктивен подход, при който регистрационната карта по член 40, ал. 1, т. 1 от Закона за убежището и бежанците **изрично е изключена** от кръга на „официалните документи за самоличност“ за целите на идентифицирането на физическите лица при извършването на комплексна проверка по реда на чл. 53 във връзка с § 1, т. 4 и т. 12 от ДР на ЗМИП. Не е отчетено обстоятелството, че в редица случаи лицата, търсещи убежище, по обективни и основателни причини не разполагат с официални документи за самоличност (паспорти, лични карти), издадени от държавата им на произход. За определен период от време регистрационната карта по член 40, ал. 1, т. 1 от ЗУБ може да е единствения документ за самоличност, с който търсещите убежище са снабдени.

Следователно, от признаването на регистрационната карта за официален документ за самоличност по смисъла на ЗМИП зависи упражняването на правото на достъп до платежна сметка за основни операции, гарантирано на лицата, търсещи убежище от Директива 2014/92/ЕС и ЗПУПС. В този смисъл е и направеното в настоящето Становище предложение за допълване на § 18, т. 1 от проекта на Проекта на ЗИД на ЗМИП № 002-01-73 от 29.12. 2020 година.

Предложената промяна по никакъв начин не противоречи на Директива (ЕС) 2015/849 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 година за предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма, за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 2005/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и на Директива 2006/70/ЕО на Комисията по следните причини:

Първо, Директива (ЕС) 2015/849 изисква задължените субекти да трябва да подлагат клиентите си на комплексна проверка, която включва „идентифициране на клиента и проверка на неговата самоличност въз основа на документи, данни или информация, получени от надежден и независим източник“ (чл. 13, пара. 1 от Директива (ЕС) 2015/849). Понятието „идентифициране на клиента и проверка на неговата самоличност въз основа на документи, данни или информация, получени от надежден и независим източник“ не е разяснено в Директивата т.е. националният законодател има право на преценка как да тълкува и транспонира посочената разпоредба. При действащата редакция на ЗМИП

регистрационната карта по член 40, ал. 1, т. 1 ЗУБ се приема за „друг официален личен документ“ и може да послужи за набиране на данните по чл. 53, ал. 2, т. 3 и .5 във връзка с § 1, т. 4 от ДР на ЗМИП.

Второ, от редакцията на чл. 44 ЗУБ е видно, че регистрационната карта отговаря на изискванията за „официален документ за самоличност“ за целите на комплексната проверка по Директива (ЕС) 2015/849, включваща идентификация на физически лица, търсещи убежище, при откриването на платежна сметка за основни операции, както е подробно разяснено в Становището на Европейския банков орган от 12 април 2016 година (ЕВА-Ор-2016-07).

Трето, предоставянето на лица, търсещи убежище, на достъп до регламентирани финансови услуги допринася за изпълнението на целите на Директива (ЕС) 2015/849, т.е намалява риска от използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма. Аргументи в подкрепа на изложената теза са развити по-подробно в Становището на Европейския банков орган от 12 април 2016 година (ЕВА-Ор-2016-07).

Считаме, че приемането на направеното от нас предложение за допълване на § 18, т. 1 от проекта на Проекта на ЗИД на ЗМИП № 002-01-73 от 29.12. 2020 година е изключително необходимо с оглед на точното изпълнение на международното, европейското и националното законодателство и ще допринесе за установяването на по-справедлив баланс между политиките за защита на финансовата система и императива за финансово приобщаване на уязвими потребители (лица, търсещи убежище). Подробни съображения в тази връзка са изложени в Становището на Европейския банков орган от 12 април 2016 година (ЕВА-Ор-2016-07).

С уважение,
VALERIYA
BORISOVA
.....ILAREVA.....

Digitally signed by
VALERIYA BORISOVA
ILAREVA
Date: 2021.01.25 23:38:14
#0200*

Адв. Валерия Иларева – Председател на УС на ФАР